

School *met de* Bijbel *Emst*

Anti-pestprotocol

juni. 2021

1 Inleiding

In 2016 geeft 10 procent van de leerlingen uit groep 7 en 8 van het (speciaal)basisonderwijs aan dat zij slachtoffer geweest zijn van pesten. Hiervan geeft bijna 8 procent aan maandelijks gepest te zijn en bijna 3 procent wekelijks. Van de slachtoffers van pesten in het basisonderwijs geeft ruim 67 procent aan persoonlijk gepest te zijn. Bij 7 procent gaat het om cyberpesten (digitaal). Andere manieren waarop kinderen gepest worden zijn onder meer via telefoongesprekken en briefjes. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Monitor Sociale Veiligheid waarin de ervaringen van leerlingen worden gemeten. In de vragenlijst wordt het begrip pesten niet gedefinieerd waardoor de beleving van de slachtoffer centraal staat (Scholte e.a., 2016/ Nederlands Jeugdinstituut NJI 2018).

Per 1 augustus 2016 zijn scholen in het primair onderwijs - als gevolg van een aanpassing van de onderwijswetten - verplicht zorg te dragen voor een veilige school. Door de wetswijziging 'Wet Sociale Veiligheid' moeten scholen:

- Aan een inspanningsverplichting voldoen om een actief veiligheidsbeleid te voeren;
- Het effect van het veiligheidsbeleid periodiek monitoren;
- De volgende taken bij tenminste één persoon beleggen:
 - het coördineren van anti-pestbeleid;
 - het fungeren als vast aanspreekpunt in het kader van pesten

De onderwijsinspectie ziet toe op naleving van de wettelijke verplichtingen.

Op basisschool School met de Bijbel Emst is er sprake van een actief veiligheidsbeleid (zie protocol 'sociale veiligheid') en de effecten van dit beleid worden periodiek gemonitord met behulp van de WMKPO-vragenlijst Sociale Veiligheid. Uitkomsten van deze vragenlijst zijn op te vragen bij [mevr. Tineke de Vries \(Intern begeleider\)](#).

Daarnaast besteden de leerkrachten wekelijks aandacht aan het ontwikkelen van een veilig school- en klassenklimaat met behulp van methodes en voorlichtingslessen. Voorbeelden hiervan zijn lessen KWINK (onze methode voor sociaal-emotioneel leren) en [lessen over seksuele vorming a.d.h.v. de methode Wonderlijk Gemaakt](#). Meer over pesten preventief tegengaan is te vinden in hoofdstuk 4 van dit anti-pestprotocol.

Het is desondanks een grote opgave om in en rond de lessen aandacht te hebben voor het welzijn en de ontwikkeling van individuele (zorg)leerlingen en voor het groepsproces. Pesten gebeurt tegelijk in de meeste gevallen buiten het zicht van de leerkracht en gedrag is veelal niet eenduidig. De ongreepbaarheid van het fenomeen 'pesten' maakt de aanpak des te moeilijker. Het is daarom dat een (anti-)pestprotocol is opgesteld, om te proberen grip te krijgen op de ongreepbaarheid van het fenomeen 'pesten'.

Het coördineren van het anti-pestbeleid is een taak van de intern begeleider en (intern) vertrouwenspersonen van de school (mevr Aryanne Leeflang, Evelien van der Steege en Tineke de Vries). Zij zijn als anti-pestcoördinator (APC) eveneens een vast aanspreekpunt in het kader van pesten. Het is hun taak om pesten actief tegen te gaan. In dit protocol is te lezen *hoe* dit op basisschool School met de Bijbel Emst opgepakt wordt.

2 Wat is pesten?

Definitie

Pesten gaat om een vorm van agressief gedrag, waarbij een betrekkelijk machteloze persoon wordt aangevallen, vernederd of buitengesloten door één of meerdere individuen. Pesten heeft drie kenmerken:

- Het is intentioneel;
- Het vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats;
- Er is sprake van een machtsverschil tussen dader en slachtoffer.

Welke vormen van pesten zijn er?

Pesten vindt in diverse vormen plaats. Non-verbaal (buitensluiten, negeren), verbaal (schelden, belachelijk maken, discrimineren, roddelen), fysiek (slaan, schoppen), digitaal (stalken, bedreigen, afbeeldingen sturen, sexting) en het is ook mogelijk dat verschillende combi's hiervan aanwezig zijn.

Waarom pest een pester?

Vaak om de eigen onzekerheid te overschreeuwen, zich groot te maken om een ander te kunnen kleineren. Soms om een vorm van aandacht te zoeken, soms om frustratie af te reageren of jaloezie te verbloemen. Tot slot kan er een beperking of stoornis onderliggend zijn.

Wie wordt gepest?

Op deze vraag bestaat een veelzijdig, maar nooit te rechtvaardigen antwoord. Een verlegen, onhandig of onzeker kind. Een kind dat snel op de kast te jagen is of niet zichzelf is. Een kind dat een 'loner' is of eerder werd gepest. Een kind met een beperking. Nogmaals: het is nooit te rechtvaardigen dat een kind gepest wordt, welke eventuele verklaring er ook voor is.

Welke signalen toont een gepeste leerling?

Op deze vraag bestaat eveneens een veelzijdig antwoord. Het kind heeft angst om naar school te gaan of heeft weinig tot geen vrienden. Het kind vervalt in 'oud gedrag' (duimen, bedplassen) of huilt regelmatig zonder concreet aanwijsbare reden. Soms heeft het kind moeite met zich concentreren of komt het thuis met kapotte spullen. Het kind is vaak afwezig of wordt met een bijnaam aangesproken door klasgenoten. Het kind is vaak betrokken bij 'akkefietjes' of gedraagt zich ongelukkig of gestrest. De leerkracht voelt intuïtief aan dat er 'iets' niet klopt of de sfeer in de klas is niet goed. Een aantal signalen werden hier genoemd, maar de signalen zijn veel breder en diverser.

Meer partijen betrokken...

Pesten is een groepsproces. Er zijn bij pestgedrag meer partijen betrokken dan alleen de pester en de gepeste. Er zijn ook omstanders die het pesten laten gebeuren of zelfs stimuleren. Er zijn ook meelopers die assisteren of versterken. Tot slot zijn natuurlijk ook leerkracht en de ouders van leerlingen betrokken.

3 APC in actie

De anti-pestcoördinator (APC) kan worden vergeleken met een octopus. Zij heeft coördinerend de volgende taken:

1. preventie van pesten
2. fungeren als vraagbaak
3. analyseren van peestsituaties
4. registreren van peestsituaties
5. adviseren in peestsituaties
6. samenbinden
7. begeleiden
8. ondersteunen

Een uitgebreide taakomschrijving van de APC is te vinden in bijlage 2.

Preventief / curatief

Wanneer komt een APC in beeld? Zoals hierboven te lezen, is een APC het gehele jaar door actief in beeld als actieve coördinator in het tegengaan van pesten. Preventief is een APC in dat geval aan het werk.

Het is belangrijk dat bij (twijfel van) peestsituaties, de APC direct ingeschakeld wordt (door de leerkracht in de meeste gevallen). In dat geval is een APC curatief aan het werk en wordt het anti-pestprotocol (een gedragsovereenkomst in de vorm van een aantal uit te voeren stappen) doorlopen (pagina 8).

4 Preventief werken

Op basisschool School met de Bijbel Emst zijn er een aantal zaken die wij standaard in onze lesinhoud inbouwen, om pesten te voorkomen (preventief werken). Hieronder staan een aantal zaken genoemd die wij standaard inbouwen (in elke groep). Een uitgebreide omschrijving: te vinden in ons protocol Sociale Veiligheid.

- Wij starten ieder schooljaar bewust met kennismakingsactiviteiten en groepsvormende activiteiten, de zogenaamde *Gouden Weken*.

Dit doen wij met een methodiek (een boek) *'De Gouden Weken'*. *De Gouden Weken* worden ingezet om een fijne sfeer in de groep te creëren. De Gouden Weken zijn de eerste weken van het schooljaar (weken tussen zomer- en herfstvakantie). Ze zijn bij uitstek geschikt om een fundament neer te zetten voor een goede groepsvorming. Deze weken worden a.h.w. herhaald tijdens de zgn. *'Zilveren Weken'* (weken na de kerstvakantie).

- Wij werken met een methode voor sociaal-emotioneel leren, KWINK.

KWINK is een online-methode voor sociaal-emotioneel leren (SEL), inclusief burgerschap en mediawijsheid. We werken met deze methode in groep 1 tot en met groep 8. Binnen KWINK staat elke les één *'KWINK van de week'* centraal, bijv.: *'Help een ander' / 'Ik durf om hulp te vragen'*, etc. Kwink biedt een doordacht SEL-programma, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. KWINK is praktisch, leuk en altijd actueel. Gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep. KWINK voldoet aan de Wet Sociale Veiligheid.

- Wij werken met gedragsregels in iedere groep

Wij stellen in iedere groep aan het begin van ieder schooljaar gezamenlijk gedragsregels op. Deze gedragsregels worden door elke leerling in de groep ondertekend. Gedurende het gehele schooljaar zijn de gedragsregels zichtbaar in de klas en er wordt op teruggegrepen wanneer zich vervelende gebeurtenissen afspelen in de klas.

- Wij heten iedere nieuwe leerling bewust welkom

We zorgen ervoor dat er van tevoren spulletjes klaarliggen op een al klaargezet tafeltje. We zorgen ervoor dat we een leerling koppelen aan de nieuwe leerling. Deze leerling kan de nieuwe leerling wegwijs maken op school en geeft aan het begin een rondleiding door de school. Eventueel sturen we van tevoren al een welkomstkaartje of filmpje namens de klas. Na vier weken vindt een kindgesprek én oudergesprek plaats om te ontdekken hoe de (nieuwe) school bevalt.

- Wij zijn ons bewust van de fasen van groepsvorming

De fasen van groepsvorming (Tuckman, 1965) zijn essentieel om te kennen voor iedere leerkracht. Wanneer een groep in de fase van *'storming'* (testen, macht ontdekken) blijft hangen, komt hij niet tot werken (performen). Wij beginnen elk schooljaar heel duidelijk met gedragsregels, handhaving en zodoende bieden wij de groep grenzen en veiligheid (*'Zo doen wij het hier.'*). Dit hoort bij de eerste fase in het proces: norming.

- Wij zijn ons bewust van hoe belangrijk de capaciteiten van een leerkracht zijn voor positieve groepsvorming, goed klassenmanagement en een veilig schoolklimaat

Pesten duidt op een structureel probleem in een groep en kan duiden op een gebrek aan sturing en leiderschap. De leerkracht dient een duidelijke leider te zijn, die duidelijk de grenzen van sociaal verkeer aangeeft. Het is belangrijk dat leerkrachten actief signaleren en dan ook actief handelen in geval van pestsituaties. Er dient door leerkrachten gewicht gegeven te worden aan pestsignalen (*'Dit is heel erg wat er gebeurd is.'*). Leerkrachten dienen hierin toegerust en ondersteund te worden door een actieve APC.

- Wij nemen ieder jaar een sociogram af.

Een sociogram is een grafische weergave van onderlinge relaties in de klas. Hierdoor kan een leerkracht zien hoe de sociale verbanden in een klas zijn. Het sociogram kan helpen bij het onderkennen van hiërarchie, de leiders en de kinderen die sociaal geïsoleerd zijn. Wij kijken tijdens de groepsbespreking, die volgt na afname van het sociogram, welke hulp ingezet dient te worden. Het sociogram kan ons ondersteunen bij het actief signaleren van pestgedrag.

- Wij vullen van iedere leerling op school de ZIEN-lijst in.

ZIEN is een leerlingvolgsysteem voor sociale competentie, welbevinden en sociale veiligheid. Met deze lijsten brengen wij de sociale competentie, het welbevinden en de beleving van sociale veiligheid van onze leerlingen systematisch in kaart. Wij kijken tijdens de groepsbespreking, die volgt na afname van het sociogram, welke hulp ingezet dient te worden op groeps- of leerlingniveau.

- Wij besteden actief aandacht aan anti-pesten

De APC geeft aan het begin van ieder schooljaar in alle groepen een korte presentatie over haar rol als APC. De APC wordt hiermee een zichtbaar figuur voor de leerlingen als het gaat om pesten tegengaan en de leerlingen weten hiermee naar wie zij toe kunnen wanneer zij gepest worden. Er worden lessen getrokken uit peestsituaties en het pestprotocol wordt waar nodig aangepast.

De APC zit minimaal eenmaal per jaar aan tafel bij de directie met feiten, cijfers en beleidsadviezen t.a.v. het onderwerp pesten. De APC biedt leerkrachten ondersteuning en houvast als het gaat om pesten tegen te gaan in de groep. Zie voor meer informatie over de APC in bijlage 2. Zie voor het uitgebreid jaarlijks terugkerend voorlichtingsplan in een tijdpad: bijlage 4.

- Wij zijn ons ervan bewust dat kinderen elkaar via social media op negatieve wijze kunnen benaderen en daarom genereren wij (extra) aandacht voor positief social-media-gebruik en mediawijsheid in het algemeen

Wij hebben de taak om online pesten tegen te gaan. Het online pesten vindt buiten schooltijd plaats en is daarom niet direct zichtbaar. De gevolgen ervan zijn echter wel zicht- en merkbaar op school. Wij nodigen externe partijen (GGD, Jeugd-Punt) uit om voorlichting te geven over positief social-media-gebruik en veiligheid op het web. Daarnaast overwegen wij per jaar of wij de volgende preventiemiddelen voor cyberpesten inzetten:

- Whatshappy-les, doel: kinderen uitdagen afspraken te maken over hoe zij fatsoenlijk met elkaar omgaan op Whatsapp + problemen met chatten bespreekbaar maken.
- Instagrapp-les, doel: gedrag op Instagram bespreekbaar maken en het gezellig houden op Instagram en in de klas.
- Lespakket Cyberpesten, doel: cyberpesten bespreekbaar maken aan de hand van oefeningen, posters en een werkboekje.
- Digiwijs met DonaldDuck, doel: kinderen helpen veilig te navigeren door de digitale wereld.

Tot slot is er aandacht voor mediawijsheid in de lessen die wij geven vanuit KWINK.

- Wij monitoren de (sociale) veiligheidsbeleving van kinderen in groep 5 tot en met 8

Dit doen wij twee keer per jaar met behulp van de ZIEN-vragenlijst 'Sociale veiligheid'. Uitkomsten van deze vragenlijst worden besproken in de teamvergadering en verbeterpunten worden omgezet in acties.

- Wij kennen de hulpverwijzingsmogelijkheden voor kinderen of schakelen hier deskundigen voor in (extern)

Wij werken nauw samen met School Maatschappelijk Werk. Deze wordt door ouders en school gezamenlijk ingeschakeld wanneer wij zorgen hebben rondom een leerling in een peestsituatie (pester, gepeste, meeloper). In sommige gevallen worden kinderen verwezen voor een sociale vaardigheidstraining (Kr8Kidzz/ Kanjertraining/ Empowerment-training/ agressieregulatietraining/ etc.).

5 Curatief werken met de vijf-sporen-aanpak

Het is belangrijk dat bij (twijfel van) pestsituaties, de APC direct ingeschakeld wordt (door de leerkracht in de meeste gevallen). In dat geval is een APC curatief aan het werk en wordt het anti-pestprotocol (een gedragsovereenkomst in de vorm van een aantal uit te voeren stappen) doorlopen (pagina 8).

Binnen het doorlopen van de gedragsovereenkomst is aandacht voor meerdere partijen. Zoals eerder genoemd: pesten is een groepsproces. Het is belangrijk dat bij pesten niet alleen de gepeste assertiever moet worden gemaakt en dat de pester straf krijgt. Van alle betrokkenen wordt gevraagd om actief pesten te stoppen, ook aan de leerlingen die zwijgend toekijken: de middengroep. Wij hanteren op basisschool School met de Bijbel Emst daarom de vijf-sporen-aanpak, een aanpak die pesterijen aanpakt via vijf sporen.

- 1) Hulp voor de gepeste;
- 2) Correctie en hulp voor de pester (en de meeloper(s));
- 3) Aandacht voor de sfeer in de groep waarin gepest wordt; mobiliseren van de middengroep tussen pester en gepeste;
- 4) De ouders van de gepeste en de pesters en meelopers betrekken bij de aanpak;
- 5) Ondersteuning voor personeel om adequaat het pesten aan te pakken. Verantwoordelijke volwassenen rondom de kinderen (leerkrachten, directie, schoolpleinwacht, ouders) moeten hun verantwoordelijkheid nemen om pestgedrag in te dammen.

Wanneer het anti-pestprotocol (pagina 8) in werking wordt gesteld, is het belangrijk dat alle ondernomen acties worden vastgelegd door de APC en desbetreffende leerkracht. Ook is het belangrijk dat ouders geïnformeerd worden over alle ondernomen acties.

De sporen specifiek uitgewerkt

Spoor 1:

- We nemen de gepeste serieus. We bieden veiligheid, vertrouwen en een luisterend oor. Daarnaast is het belangrijk om acties te bespreken.
- Het is belangrijk dat de gepeste sterker wordt en 'stop/ nee' leert te zeggen. Echter, voor het tonen van die vaardigheden is het belangrijk dat het kind zich eerst weer veilig en vertrouwd voelt in de groep.

Spoor 2:

In de gedachte van '*Hoor je daden en herstel de schade*' werken wij met verschillende werkvormen om de pester te corrigeren:

- Excuusbrief schrijven (door pester aan gepeste)
- Herstelrecht (bijlage 6), wanneer de gepeste in gesprek wil en de pester de intentie heeft te stoppen

Spoor 3:

Voor het mobiliseren van de middengroep hanteren wij diverse werkvormen:

- Formeren van een steungroep (bijlage 6)
- Oplossingsgerichte aanpak pestgedrag in de klas (bijlage 6)
- Peers inzetten (bijlage 6)

Spoor 4:

We houden gedurende het volgen van het anti-pestprotocol (pagina 8) nauw contact met de ouders van de gepeste (door APC en leerkracht) en met de ouders van de pesters (door APC en leerkracht). Bij stap 3 van het anti-pestprotocol onderhoudt ook de directie nauw contact met de ouders van de pesters.

Spoor 5:

De leerkracht(en) van desbetreffende groep waarin gepest wordt, ontvangt ondersteuning van zowel directie als IB / APC. In het geval dat er sprake is van cyberpesten, schakelen wij in de meeste gevallen ook externe partijen in voor raad (bijv. CJG Epe).

Pestprotocol School met de Bijbel Emst

FASE	Leerkracht	APC	Directeur
1	Signaleren Pestprotocol fase 1 inzetten: groeps gesprek met waarschuwende functie met pester(s) en slachtoffer(s). In dit gesprek worden afspraken gemaakt die schriftelijk vastgelegd en ondertekend worden. Ouders van beide partijen worden geïnformeerd. APC wordt geïnformeerd.	Analyseren peestsituatie m.b.v. checklist (bijlage 1) en aan de hand daarvan het registratieformulier invullen (bijlage 3). Acties adviseren aan leerkracht: pestprotocol fase 1 inzetten	
2	Controleren van gemaakte afspraken. Incidenten bijhouden. Dit binnen een termijn van vier weken.	Checken stand van zaken bij ouders van gepeste leerling + gepeste leerling + leerkracht. Na vier weken geen verbetering? Fase 3. Wel verbetering? Monitoren.	
3		Coördineren dat een gezamenlijk gesprek tussen pester(s) en hun ouders onder leiding van de directeur plaatsvindt.	Tweede gesprek met de pester(s) en hun ouders onder leiding van de directeur. Pesters krijgen opnieuw vier weken de kans om hun gedrag aan te passen. Daarnaast worden (pedagogische) strafmaatregelen genomen tegen de pesters. Afspraken worden aangescherpt en ondertekend.
4	Controleren van gemaakte afspraken. Incidenten bijhouden. Dit binnen een termijn van vier weken.	Checken stand van zaken bij ouders van gepeste leerling + gepeste leerling + leerkracht. Na vier weken geen verbetering? Fase 5. Wel verbetering? Monitoren.	
5		Aangeven bij directeur dat pesten niet gestopt is. Afronden checklist en registratieformulier (bijlage 1 en 3).	Pesten is niet gestopt; interne schorsing volgt.
6			Pesten is niet gestopt ondanks interne schorsing; Protocol schorsing en verwijdering is van kracht.

6 Klachtenprocedure

Wanneer een ouder het niet eens is met hoe de school het pesten tegengaat, heeft de ouder de mogelijkheid zijn onvrede te uiten middels het volgen van de klachtenprocedure. De klachtenprocedure is als volgt.

1. De externe vertrouwenspersoon van de schoolvereniging benaderen.

Dhr. W.C. de Vries

Contactgegevens: T 06-20594989

2. Basisschool De Akker is, net als de andere scholen van CNS Putten, aangesloten bij de klachtencommissie die door de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs te Ridderkerk is ingesteld. De bezetting van deze commissie is als volgt:
 - Mr. P.J. den Boef te Rijssen, juridisch
 - J.W.D. Nijkamp te Barneveld, onderwijskundig
 - Drs. J.H. Baan, sociaal-medisch
 - Ambtelijk secretaris:
Mw. Mr.G.J.Borsma-Freeke
Binnendamseweg 7
3881 GA Giessenburg
Tel: 0184-611520
3. Tot slot kunt u zich richten tot de inspecteur van het basisonderwijs. In dat geval is het advies ook de leerplichtambtenaar van de gemeente op de hoogte te stellen van uw klacht.

Inspecties BAO en VO
Postbus 600
8160 AP EPE

Leerplichtambtenaar
Bellen met de afdeling 'Onderwijs' van de gemeente Epe
14 0578

Bijlagen

Bijlage 1	Checklist pestaanpak
Bijlage 2	Taakomschrijving APC
Bijlage 3	Registratieformulier APC
Bijlage 4	Voorlichtingsplan tijdpad APC jaarlijks terugkerend
Bijlage 5	Jaarregistratieformulier APC
Bijlage 6	Omschrijving werkvormen • Herstelrecht• Steungroep• Oplossingsgerichte aanpak• Inzet Peers
Bijlage 7	Verwijsinstanties

1. Wat speelt er?
 - a. Wie wordt gepest?
 - b. Wie pest(en)?
 - c. Waarom wordt gepest?
 - d. Wie loopt mee of moedigt aan?
 - e. Hoe (in welke vorm) wordt gepest? Wat gebeurt er precies?
 - f. Waar wordt gepest? (bijv.: in de klas, in vrije ruimte, bij gym, ...)
 - g. Sinds wanneer wordt gepest?
 - h. Wat zeggen de gedragsregels van de school over dit gedrag (wat is de regel, wat is de bijbehorende sanctie)?
 - i. Is er sprake van strafbare feiten?

2. De groep
 - a. In welke groep vinden de pesterijen plaats?
 - b. Hoe is de sfeer in de groep?
 - c. Is de sfeer in de groep veranderd en zo ja, waardoor?
 - d. Wat voor leerlingen zitten er in de groep?
 - e. Hoe reageren de leerlingen op elkaar?
 - f. Wat zijn de vaardigheden van de leerlingen op cognitief en op sociaal gebied?
 - g. Wie zijn de leiders in de groep?
 - h. Zijn de regels en afspraken in de groep duidelijk?
 - i. Hoe is de relatie tussen de groep en de leerkracht(en)?
 - j. Zijn er bijzondere omstandigheden van buitenaf? (bijv. conflicten in de wijk, burenruzie, sociale of culturele verschillen)
 - k. Zijn er specifieke individuele problemen/ beperkingen van de kinderen?
 - l. Is het pestgedrag een nieuw probleem of bestaat het al langer/ al jaren?
 - m. Als pesten een oud probleem is, hoe komt dat dan?

3. De groepsleerkracht(en)
 - a. Wat is de rol van de groepsleerkracht(en) binnen het 'systeem van pesten'?
 - b. Heeft de groepsleerkracht begeleiding/hulp nodig voor het begeleiden van het groepsproces?

4. De A's invullen... A staat voor ACTIE. Actie naar direct betrokkenen (gepeste, pester, meelopers)
 - a. Zelfstandig gesprek tussen gepeste en pester, om samen tot oplossingen te komen, zonder begeleiding van volwassenen.
 - b. Gesprek met alleen de gepeste (door groepsleerkracht(en)) met als functie: steunend
 - c. Gesprek met alleen de pester (door groepsleerkracht(en)) met als functie: corrigerend/ gedragsverbetering
 - d. Gesprek met de meelopers (door groepsleerkracht(en)) met als functie: corrigerend/ gedragsverbetering
 - e. Probleemoplossend gesprek met gepeste en pester onder leiding van ..., met als functie: concrete gedragsafspraken en verbetertermijn (= vier weken)
 - f. Peermediation tussen pester en gepeste
 - g. Herstelrecht tussen pester en gepeste onder leiding van ...
 - h. Maatje(s) uit (evt. hogere) klas aanstellen voor gepeste
 - i. Steungroep samenstellen voor gepeste onder leiding van groepsleerkracht(en) en evt. APC
 - j. Hoor- en wederhoor van gepeste en pester door directie
 - k. Straf voor pester en meeloper(s) door de groepsleerkracht(en) en directie
 - l. Pestprotocol stap 1-5 (eindresultaat verwijdering pester) in werking gezet

5. De O's invullen... De O staat voor ONDERNOMEN acties naar ouders.
 - a. Ouders van de gepeste geïnformeerd over pesterijen op ... (datum) door ... (persoon), hun reactie: ...

- b. Ouders van de pester geïnformeerd over pesterijen op ... (datum) door ... (persoon), hun reactie: ...
 - c. Ouders van de meeloper(s) geïnformeerd over pesterijen op ... (datum) door ... (persoon), hun reactie: ...
 - d. Hoe is de relatie tussen school en deze ouders?
 - e. Is er onderling contact (geweest) tussen deze ouders?
 - f. Staan deze ouders open om het pesten te bespreken/ zijn zij bereid zich er positief voor in te zetten dat het pesten stopt?
6. Ondernomen acties naar de klas (ideeën)
- a. Afnemen enquête / invullen thermometer
 - b. Klassenobservatie
 - c. Groepsgesprek over pesten
 - d. Omgangsregels maken (september) of aanscherpen (na september)
 - e. Oplossingsgerichte aanpak (n.a.v. thermometer, bijv. van 5 naar een 7): *Wat doe jij?*
 - f. Les of spel inzetten (bijv.: pestpiramide bouwen; roddel remmen; roze regels)
 - g. Lessenserie inzetten over pesten (lessen vanuit de 'week tegen pesten)
 - h. Anti-pestproject opzetten
 - i. Presentatie/ spreekbeurt door de gepeste leerling (nadat deze zich daartoe krachtig genoeg voelt)
 - j. Eventueel acties vanuit contacten met externe organisaties
7. Collega's
- a. Zijn de collega's op de hoogte van de pestsituatie en de gemaakte afspraken (denk aan: schoolpleinwacht, overblijfkrachten, evt. vakleerkrachten gym)
 - b. Wie checkt het verloop van het groepsproces bij hen?
8. Zorg
- a. Wat weten we van de gepeste leerling?
 - b. Is hulp/ begeleiding voor de gepeste leerling nodig? Zo ja, welke? (bijv.: SOVA, weerbaarheidstraining, empowermenttraining, slachtoffergedrag stoppen)
 - c. Wie verzorgt deze begeleiding? (IB, gedragsspecialist, orthopedagoog, kindercoach)
 - d. Zijn er bijzonderheden inzake de thuissituatie / de ouders van de gepeste leerling (leerlingdossier)? Zorgteam inschakelen (bijv.: BZ Jong)?
 - e. Wat weten we van de leerling(en) die pest(en) (leerlingdossier)?
 - f. Is begeleiding voor de pester nodig? Zo ja, welke (SOVA, anti-agressietraining, Kanjertraining, ...)
 - g. Wie verzorgt deze begeleiding? (IB, gedragsspecialist, orthopedagoog, kindercoach)
 - h. Zijn er bijzonderheden inzake de thuissituatie van de leerling(en) die pest(en) (leerlingdossier)? Zorgteam inschakelen: bijv. CJG)?
9. Anti-pestcoördinator

Samenhangende aanpak APC op grond van bovenstaande informatie vanuit de checklist:

gegeven van de acties die school inzet om het pesten te stoppen op ... (datum).

- d. Vinger-aan-de-pols-gesprek na 14 dagen met gepeste leerling en ouders op ... (datum). APC informeert bij ouders van de gepeste leerling: *hoe gaat het nu? Voldoende of meer/andere acties? Vervolgafspraken maken en registeren.* APC koppelt informatie vanuit dit gesprek terug aan groepsleerkracht en directie.
- e. Vinger-aan-de-pols-gesprek na 4 weken met gepeste leerling en ouders op ... (datum). APC informeert bij ouders van de gepeste leerling: *hoe gaat het nu? Voldoende of meer/andere acties? Vervolgafspraken maken en registeren.* APC koppelt informatie vanuit dit gesprek terug aan groepsleerkracht en directie.
- f. Vinger-aan-de-pols-gesprek na 8 weken met gepeste leerling en ouders op ... (datum). APC informeert bij ouders van de gepeste leerling: *hoe gaat het nu? Voldoende of meer/andere acties? Vervolgafspraken maken en registeren.* APC koppelt informatie vanuit dit gesprek terug aan groepsleerkracht en directie.
- g. Wijzigen pesters hun gedrag niet binnen de gestelde termijnen (2x4 weken), dan schakelt de ACP de directie in. De directie zegt pesters en hun ouders de wacht aan en vervolgens worden de laatste stappen van het pestprotocol in werking gezet (leidend in het uiterste geval tot schorsing en mogelijk verwijdering).

Extra:

- Zijn de ouders van de gepeste leerling tevreden over de aanpak van school? Zo nee, willen zij een klacht indienen (bij het bestuur; bij de klachtencommissie)? Is mediation nodig? Is het van belang de vertrouwenspersoon van de school/ van het schoolbestuur in te schakelen?
- Betreft het pestgedrag strafbare feiten? Zijn de pesters en meelopers ouder dan 12 jaar? Willen de ouders melding of aangifte doen bij de politie?
- Willen de ouders schade verhalen op de WA-verzekering van de (ouders van de) pester(s) of de WA-verzekering van de school (evt. via een civiele procedure)?

1. De APC is voor leerlingen, ouders en schoolteam herkenbaar als centraal meldpunt voor pesterijen tussen leerlingen in de schoolsituatie. Om deze zichtbaarheid te bereiken, geeft de APC informatie (in klassen) en in personeelsbijeenkomsten. Wanneer nodig, ook op de algemene ouderavond. In de schoolgids wordt de aanwezigheid van een APC in de school benoemd.
2. De APC analyseert de situatie en ontwerpt een aanpak om pesten op korte en lange termijn te stoppen in samenwerking met schoolteam.
3. De APC kent de verschillende informele mogelijkheden en formele procedures om een einde te maken aan (cyber)pestgedrag in de onderwijssituatie: 5-sporen-aanpak, corrigerend gesprek met de pester(s), probleemoplossend gesprek met pester(s) en gepeste, bemiddeling, steungroep, herstelrecht, de oplossingsgerichte methode, peers inzetten. De directie is verantwoordelijk voor en bekend met: het protocol schorsing en verwijdering, de klachtenprocedure van de school, de strafrechtelijke en civielrechtelijke procedures.
4. De APC informeert de gepeste leerling en zijn/ haar ouders over de bestaande informele oplossingsmogelijkheden en formele procedures met bijbehorende consequenties. De APC zoekt samen met de gepeste leerling en zijn/ haar ouders naar een passende oplossingsmogelijkheid.
5. De APC coördineert alle activiteiten rondom het beëindigen van een peestsituatie op school op het gebied van aanpak en onderzoek, begeleiding en hulpverlening.
6. De APC houdt intensief contact met de gepeste leerling en zijn/ haar ouders, totdat het pestgedrag daadwerkelijk is gestopt.
7. De APC is bekend met de begeleidings- en hulpverleningsmogelijkheden op en buiten de school voor een gepeste leerling en voor de pestende leerling (en zijn/ haar ouders).
8. De APC werkt samen met de schoolinterne en schoolexterne zorgstructuur om pestgedrag te stoppen en te voorkomen.
9. De APC brengt desgewenst de gepeste leerling en zijn/ haar ouders in contact met interne of externe begeleidings- of hulpverleningsspecialisten.
10. De APC werkt in geval van digitale pesterijen samen met de ICT-coördinator en eventueel met de digitale recherche van de politie.
11. De APC is bekend met het werk van de vertrouwenspersoon als begeleider in een klachtenprocedure ten bate van een gepeste leerling en zijn/ haar ouders.
12. De APC brengt desgewenst de gepeste leerling en zijn/ haar ouders in contact met de vertrouwenspersoon van de school of het schoolbestuur, met als doel ondersteuning tijdens de klachtenprocedure.
13. De APC organiseert nazorg voor betrokkenen.
14. De APC registreert de peestsituaties die binnenkomen op datum met de ondernomen acties om het pesten te stoppen en met het resultaat.
15. De APC beheert en bewaakt een registratiesysteem van binnengekomen peestsituaties met acties en resultaten (bijlage 3 + 5).
16. De APC brengt jaarlijks een geanonimiseerd totaalverslag uit van pestgevallen die hij/ zij ontving aan directie - veiligheidscoördinator. De MR ontvangt dit totaalverslag eveneens.
17. De APC stelt op basis van eigen registratie en geanonimiseerd verslag de knelpunten/ trends vast en doet voorstellen voor nieuw c.q. aan te passen beleid, procedures en richtlijnen inzake het voorkomen en bestrijden van pesterijen onder leerlingen (bijlage 5).
18. De APC ziet toe op de uitvoering van het anti-pestbeleid. In dit verband kan de APC directie gevraagd en ongevraagd adviseren.
19. De APC houdt zich op de hoogte van de actuele ontwikkelingen inzake pestgedrag in het onderwijs en de preventie en bestrijding daarvan.
20. De APC heeft overzicht van de bestaande (les)methodes om het pestgedrag onder leerlingen te beperken en om te buiten en kan leerkrachten en directie hierover informeren.
21. De APC stimuleert activiteiten en projecten, gericht op het voorkomen van pestgedrag en aan de optimalisering van schoolveiligheid.

Bevoegdheden APC:

De APC heeft toegang tot het leerlingdossier; het leerlingvolgsysteem; leerlingbesprekingen. Daarnaast heeft de APC de vrijheid om zelfstandig gesprekken te voeren met leerlingen en hun ouders; leerkrachten; het zorgteam; de ICT-coördinator; de (bovenschoolse) vertrouwenspersoon; de directie; de politie; de secretaris klachtencommissie. Tot slot heeft de APC het recht om op

eigen initiatief interne en externe deskundigen te raadplegen en de vrijheid om te handelen in het belang van de gepeste leerling en zijn/ haar ouders.

Bijlage 3**Registratieformulier APC**

Binnengekomen bij APC op	
Gemeld door	

Gegevens gepeste leerling

Naam	
Geboortedatum	
Groep	
Groepsleerkracht	

Precieze omschrijving pestgedrag (wat/ hoe/ waar/ wanneer/ hoe lang al)

Gegevens pester(s)/ meeloper(s)

Naam	
Groep	
Groepsleerkracht	
Rol	Pester / Meeloper

Naam	
Groep	
Groepsleerkracht	
Rol	Pester / Meeloper

Naam	
Groep	
Groepsleerkracht	
Rol	Pester / Meeloper

Naam	
Groep	
Groepsleerkracht	
Rol	Pester / Meeloper

Omschrijving gevolgen van pesten voor gepeste leerling

Beschrijving eerder ondernomen acties door melder met het resultaat

Wensen ouder van gepeste leerling

Wat wilt u dat er gebeurt op school?	
Wat verwacht u van de leerkracht/ directie?	
Wat moeten de pesters/ meelopers doen of laten?	
Wat kunnen de klasgenoten (omstanders) doen?	

Wat kan uw kind doen of laten?	
Wat doet u als ouder(s)?	

Andere wensen van de ouder van gepeste leerling

- Begeleiding van gepeste kind door intern begeleider/ schoolmaatschappelijk werk/ ...
- Bemiddeling door de school tussen ouders gepeste leerling en ouders pesters
- Hoor- en wederhoor door de directie van pesters/ meelopers, gevolgd door maatregelen
- Klacht indienen bij bestuur omdat de school onvoldoende doet tegen pesten
- Formele mediation tussen school-ouders omdat de school onvoldoende doet tegen pesten
- Klacht indienen bij klachtencommissie omdat de school onvoldoende doet tegen pesten
- Aangifte doen van strafbaar pestgedrag bij pesters/ meelopers ouder dan 12 jaar
- Begeleiding door de vertrouwenspersoon (bovenschools) hierbij: ja / nee
- ...

Samenhangende aanpak APC

Actie	Door	Doel

Check door APC van ondernomen acties (n.a.v. samenhangende aanpak)

Datum	Actie wat/hoe	Actor wie	Resultaat	Ouders gepeste leerling hierover geïnformeerd

Bijlage 4 Voorlichtingsplan tijdpad APC jaarlijks terugkerend

Periode	Bijzonderheden	Activiteiten
Zomervakantie		APC is vermeld in schoolgids en op de website van de school.
Startvergadering schooljaar		APC geeft een korte presentatie over het anti-pestprotocol en haar rol als APC
Zomervakantie tot herfstvakantie	Dit zijn de gouden weken.	Leerkrachten besteden aandacht aan groepsvorming. Zij kunnen hiervoor het boekje 'De Gouden Weken' gebruiken. Nadruk ligt op verbinding, niet op competitie.
		APC stelt zich voor aan leerlingen: in elke groep een korte presentatie.
Week tegen pesten (derde week van september)		APC attendeert en faciliteert collega's.
De eerste weken na de kerstvakantie	Dit zijn de zilveren weken.	Leerkrachten frissen de regels op en benoemen wat goed gaat. APC faciliteert collega's.
Eerste week van februari	Safer internetday	In deze week/ rondom deze week geven wij of externen een les over mediawijsheid in groep 8 (en evt. 7).
april	Dag tegen pesten	APC attendeert en faciliteert collega's
Na de meivakantie		APC in gesprek met directie over het jaarverslag anti-pestten. Formuleert beleidsadviezen t.a.v. directie.
		Directie maakt beleidsplannen voor volgende schooljaar.
	Slotvergadering ('organisatievergadering')	APC presenteert cijfers en plannen aan gehele team.

Schooljaar	... - ...
Totaal aantal pestgevallen tussen leerlingen	
Totaal aantal keer pesten live (buitensluiten, beledigen, belachelijk maken, roddelen, discrimineren, schelden, (be)dreigen, schoppen/slaan, spullen vernielen, anders)	Turven: Totaal:
Totaal aantal keer pesten cyber/digitaal (buitensluiten, beledigen, belachelijk maken, roddelen, discrimineren, schelden, (be)dreigen, foto's rondsturen, filmpjes rondsturen, cyberchantage, nep-account maken, account hacken, spullen vernielen)	Turven: Totaal:
Gepesten naar sexe	Turven: Jongen: Meisje: Totaal:
Wijze van afhandeling	
• Steunend gesprek met gepeste	
• Corrigerend gesprek met pester	
• Corrigerend gesprek met meelopers	
• Corrigerend gesprek met pester door directie	
• Corrigerend gesprek met meelopers door directie	
• Gesprek pester-gepeste o.l.v. leerkracht om er samen uit te komen	
• Leerlingbemiddeling ingezet	
• Herstelrecht ingezet	
• Maatje voor gepeste benoemd	
• Steungroep voor gepeste ingesteld	
• Weerbaarheidscursus gepeste	
• Sociale vaardigheidscursus pester	
• Groepsactiviteiten o.l.v. leerkracht	
• Anti-pestprogramma in de klas	
• Wijziging groepssamenstelling	
• Overplaatsing pester	
• Schorsing pester	
• Verwijdering pester	
• Verwijzing gepeste naar begeleidingsexpert	
• Verwijzing pesters naar externe expert	
• Bemiddeling school - ouders	
• Hoor- en wederhoor door de directie met sancties	
• Klacht bij bevoegd gezag	
• Mediation school - ouders	
• Klacht bij klachtencommissie	

• Aangifte	
• Anders, namelijk:	
Totaal:	
Stappenplan Anti-Pestprotocol gevolgd	Aantal
Gevolgd	
Niet gevolgd	
Totaal	
Ondersteuning ouders door de APC	Aantal
Ondersteuning	
Geen ondersteuning	
Totaal	
Ondersteuning ouders door de vertrouwenspersoon (bovenschools)	
Ondersteuning	
Geen ondersteuning	
Totaal	

Trends

Beleidsaanbevelingen

Bijlage 6 Omschrijving werkvormen

- Herstelrecht
- Steungroep
- Oplossingsgerichte aanpak
- Inzet Peers

Herstelrecht

- Wat is het?

Op basisschool School met de Bijbel werken wij met herstelrecht onder het motto: *Niet sorry zeggen, maar sorry doen*. Herstelrecht is de tegenhanger van straffen. Het is een gesprek waarin het slachtoffer centraal staat. Het doel van het gesprek is dat de dader de schade ongedaan dient te maken.

De procedure voor herstelrecht is in handen van de groepsleerkracht. Het is haar/zijn taak om de gepeste leerling en de pester bij elkaar te brengen met het doel de gepeste leerling alle ruimte te geven om zijn/ haar verhaal te doen. De leerkracht stelt onderstaande vragen aan de gepeste om de pester te confronteren met zijn/ haar daden en nodigt de pester daarna uit om de schade te herstellen.

- Wat is ervoor nodig?

Herstelrecht kan alleen worden ingezet als beide partijen daartoe bereid zijn. Een berouwvolle pester is een voorwaarde. Er is in het herstelrecht geen ruimte voor een pester die de pesterijen ontkent, zich verdedigt of het gepeste kind de schuld geeft. Wanneer dat gebeurt, stopt de leerkracht het herstelgesprek.

Herstelrecht heeft het nodig dat de leerkracht de regie in handen heeft om de gepeste de ruimte te geven en de pester kort te houden en te stimuleren het goed te maken.

- Welke vragen worden gesteld bij herstelrecht?

Herstelrecht-vragen	
Aan de gepeste	Aan de pester
Wat is er gebeurd?	
Hoe voelde jij je toen?	
Wat merk je er nog van?	
Wat is het meest nare voor je?	
Wat moet de pester doen om het goed te maken?	
	Hoe denk je nu over wat je gedaan hebt? Waar heb je het meest spijt van?
	Wat doe jij om het goed te maken?
Is dit voor jou voldoende?	
Afspraken	Afspraken

Steungroep

- Wat is het?

De steungroep-aanpak of 'no blame-aanpak' is een oplossingsgerichte methode. In deze aanpak wordt er niet gestraft. De aanpak vertrouwt op de kwaliteit van kinderen om tot goede oplossingen te komen en deze uit te voeren.

- Hoe werkt het?

1. Gesprek met de gepeste
 - a. Vragen hoe het met de leerling gaat;
 - b. Vragen naar de wens om verandering ('*wil je graag dat je situatie verbetert?*')
 - c. Positief en betrokken zijn ('*ik vind het belangrijk dat je je fijn voelt op school*')
 - d. Uitleg geven over de steungroep aanpak ('*ik ga met enkele leerlingen uit je klas praten, met hen ga ik overleggen over hoe we jouw situatie en die van de klas kunnen verbeteren; er zijn kinderen bij de steungroep die jij aardig vindt maar ook kinderen die niet aardig tegen jou deden, jij hoeft niets te doen - ik regel het voor jou, ik ga niets doen waardoor de pesters nog bozer op je gaan worden*')
 - e. Leerlingen kiezen voor de steungroep ('*wie uit de klas is jouw vriend?; wie heeft jou weleens geholpen?; wie doen er vervelend tegen jou?; welke kinderen doen er nog meer mee?; welke kinderen doen niet mee/ houden zich erbuiten?*')
 - f. Vertrouwelijkheid bespreken ('*wat mag ik absoluut niet met de steungroep bespreken?*')
 - g. Afspraak maken over vervolg ('*ik spreek jou over 8 tot 14 dagen opnieuw, wij spreken af dat jij bekijkt of de peestsituatie verandert*')
2. Een steungroep wordt geformeerd met daarin minimaal zes kinderen (een pester, een meeloper, drie omstanders, een vriend(in)). De steungroep gaat onder leiding van de leerkracht in gesprek, zonder dat de gepeste hierbij is. Wel is voorafgaand aan het formeren van de steungroep aan de gepeste gevraagd of hij/ zij het goed vindt dat een steungroep gemaakt wordt.
3. In het eerste steungroepgesprek door de leerkracht het probleem uitgelegd ('*Met jullie klasgenootje ... gaat het niet zo goed, of: ... vindt het niet meer leuk op school*'). Er wordt meedenken van de leerlingen gevraagd ('*ik wil de situatie graag verbeteren, ik ben geschrokken dat iemand het op school niet leuk vindt, ik heb jullie nodig..., wil je helpen?, ik heb jullie uitgenodigd om te vragen wat wij met zijn allen zouden kunnen doen dat ... zich weer veilig voelt op school*'), daarmee wordt de verantwoordelijkheid gedeeld. De leerkracht vraagt naar voorstellen/ oplossingen: elk kind mag een voorstel doen.
 - a. Het gesprek vindt plaats onder schooltijd en duurt ong. 30 minuten;
 - b. De steungroep steunt de leerkracht met het doel de peestsituatie te stoppen, de steungroep steunt niet zozeer de gepeste leerling;
 - c. De leerkracht stelt zich in het gesprek sturend, waarderend, onbevooroordeeld op en leidt het gesprek steeds weer naar de toekomst ('*hoe kunnen we de situatie verbeteren?*');
 - d. De leerkracht noemt niet precies wat er gebeurd is in de peestsituatie, er worden ook geen details verteld waarover er met de gepeste gepraat is.
4. Vervolgens gaat de steungroep uit elkaar met de afspraak dat ieder kind zijn oplossing/ voorstel uitvoert ('*ik wil jullie bedanken voor jullie hulp, jullie hebben zoveel ideeën verzameld en ik weet zeker dat het voor ... zo weer mogelijk wordt zich fijn te voelen op school*'). Na vier weken worden individuele gesprekken gevoerd met de gepeste en de steungroepleden ('*ik wil jullie over 8 tot 14 dagen nog eens spreken om te horen hoe het is gegaan en of het jullie gelukt is je bijdrage te leveren; ik spreek jullie dan één voor één.*').
5. Vervolggesprekken met de leerlingen individueel (met de gepeste: '*hoe ging het de laatste weken/ wat ging er anders of beter/ is er nog iets wat ik voor je kan doen?*'; met de steungroep: '*wij hadden afgesproken dat ik iedereen nog eens vraag hoe het nu gaat met ..., ik ben benieuwd of jij vindt dat de situatie verbeterd is?, hoe vond jij de steungroep?*')
 - i. Is er effect? Mooi!
 - ii. Geen effect? Dan volgt opnieuw een steungroepgesprek (zonder de gepeste, zie stap 3) en loopt de cirkel opnieuw.

Oplossingsgerichte aanpak pestgedrag met de klas

- Wat is het?

Een aanpak die gericht is op het oplossen van pestgedrag. Dit gebeurt klassikaal.

- Hoe werkt het?
 1. Waar staan we nu?
 - Geef een cijfer (0-10) aan de sfeer in de klas; OF
 - Welk cijfer geef jij de gezelligheid in de klas; OF
 - Wat voor cijfer geef jij de veiligheid in deze klas?

Waarom staan we daar? Wat maakt dat we een ... halen? Wat zouden we kunnen halen? Wat hadden we weleens eerder? Wat deden we toen/ wat gebeurde er toen?

2. Hoe ziet het eruit als we een 10 halen voor sfeer/ gezelligheid. Hoe wil je dat het wordt? Beschrijf voor jezelf hoe het in de klas toegaat als er niet meer gepest wordt. Beschrijf een klas waar het super veilig is. Beschrijf een klas waar het heel gezellig is. Wat gebeurt er dan? En wat gebeurt er dan niet meer?
3. Streefdoel
Welk cijfer (tot 10) kunnen we met elkaar halen voor sfeer/ gezelligheid/ veiligheid? Wat doen we dan? Wat doen we dan niet meer?
4. Eerder succes
Wanneer was er al een betere sfeer, meer gezelligheid, meer veiligheid in de klas? Waardoor kwam dat? Wat gebeurde er? Wie deed wat? Kunnen we daar meer van doen?
5. Eén stapje hoger
Wat spreken we af als eerste stap om gezelligheid, sfeer en veiligheid te verhogen? We kunnen ideeën kiezen uit stap 2 en stap 4. Wat is jouw eigen bijdrage?
6. We geven elke dag een cijfer. Op vrijdag bepalen we het weekgemiddelde.
7. Hoe gaan we het vieren?
Verzamel suggesties van leerlingen op briefjes. De groepsleerkracht trekt een briefje als er iets te vieren valt.

Peers inzetten tegen pesten

'Peer' is het Engelse woord voor: gelijke, leeftijdsgenoot. Wij kunnen leeftijdsgenoten inzetten om pesten te voorkomen en om pesterijen aan te pakken. Dit kunnen wij op twee manieren doen.

1. Leerlingmaatjes

Leerlingmaatjes zijn leerlingen die jongere leerlingen ondersteunen en helpen om hun weg te vinden op school. Vooral gepeste leerlingen kunnen wel een ouder, zelfverzekerd maatje gebruiken die hen helpt. Een kind in de onderbouw kan gekoppeld worden aan een kind in de bovenbouw, zij ontmoeten elkaar op verschillende manieren in de week (buitenspel, overblijf, vieringen). We zetten dit op School met de Bijbel Emst niet standaard in, maar zetten het in wanneer nodig.

2. Leerlingbemiddeling

Leerlingbemiddeling betekent dat leerlingen optreden als bemiddelaar in conflicten tussen leerlingen en daarbij specifieke methoden hanteren om de partijen tot een eigen oplossing te laten komen. De aandacht bij leerlingbemiddeling richt zich niet op het straffen/ vaststellen van schuld, maar op ontmoeting en verbinding. De ruziemakers praten weer met elkaar en werken samen aan een oplossing. Wij zetten op School met de Bijbel Emst het concept leerlingbemiddeling in schooljaar 22-23 in als conceptpilot in de ochtendpauzes.

Bijlage 7

Verwijsinstanties

Het is bij pestsituaties mogelijk om externen te raadplegen voor hulp. Er bestaan verschillende instanties. Hieronder worden de instanties met bijbehorende website genoemd.

- SBD Centraal Nederland (schoolbegeleidingsdienst)
www.centraalnederland.nl
- Zeeluwe (samenwerkingsverband waar School met de Bijbel bij aangesloten is)
www.zeeluwe.nl
- Schoolarts en/of jeugdverpleegkundige van de GGD
www.ggd.nl
- Centrum voor Jeugd en Gezin
www.cjg.nl
- RIAGG (ELEOS) preventie-afdeling Amersfoort
www.riaggamersfoort.nl
- De Kindertelefoon
www.kindertelefoon.nl